

Cu ocaua mică

Durată:
40 de minute

Greutate din bronz cu 6 subdiviziuni, secolul al XIX-lea

Te-am prins cu ocaua mică! Probabil ai mai auzit această expresie sau dacă nu, îți voi explica eu ce înseamnă. Te-am prins făcând o înșelăciune, un furtișag, ai înșelat la cântar.

Dar de unde vine această expresie? Povestea începe în vremea lui Alexandru Ioan Cuza, care a introdus în 1864, prin lege, ocaua și metrul etalon. Acestea sunt niște unități standard, pe care negustorii erau obligați să le folosească pentru a nu-și mai putea înșela clienții. Până să apară aceste unități standard, oamenii mergeau pe încredere, dar negustorii nu erau chiar ușă de biserică, de cele mai multe ori te-ar fi înșelat la cântar și ai fi plecat și cu mai puțini bani în buzunar decât ar fi trebuit.

Ocaua lui Cuza era unitatea de măsură pentru lichide și greutate. Dacă aceste greutate din alamă sau din bronz (așa cum sunt și eu) cântăreau de la un kilogram în jos puteau avea forma unor pahare conice, ce se introduceau unul în celălalt.

Sunt multe legende despre cum domnitorul Al. I. Cuza obișnuia să umble prin târguri, deghizat în târgoveț sau țăran, pentru a vedea dacă se respectă legea.

Ca și acum, și pe vremea aceea comerțul avea un rol important în viața orașului. La început el se desfășura în târguri și hanuri. Unul dintre cele mai importante hanuri era Hanul lui Manuc ridicat la începutul secolului al XIX-lea. Poți să îl admiri și astăzi, se află în apropiere de Piața Unirii.

Cu timpul apar prăvăliile, băcăniile și magazinele. Bucureștenii bogați își puteau permite să-și trimită slugile în piață sau la băcăni, ori să comande produse pe care le primeau acasă aduse de către băieții de prăvălie.

Străzile Bucureștiului mai erau animate și de negustorii ambulanți care își purtau marfa în cobilițe sau în căruțe, strigând-o în cele mai amuzante feluri. În general vindeau produse necesare gospodăriei: carne, legume, fructe, dulciuri, diverse mărunțișuri cum ar fi ață, ace, nasturi sau flori și băuturi răcoritoare.

Umblând vara pe străzi aveai toate șansele să auzi din senin vocea bragagiului care striga cât îl țineau plămâni: „Braga receee, braga receee!” Și rece era într-adevăr, pentru că ghiumul (*un vas mare de aramă) în care o ținea avea pereți dubli în care se puneau și gheață. Iarna, dimpotrivă, te-ai fi încălzit cu un salep, o băutură dulce și piperată, făcută din pulberea unor tuberculi de orhidee, amestecată cu miere, lapte și scorțișoară. Mmmm, cred că era delicioasă!

„Apă! Apă! Haap!” așa strigau sacagiii, vânzătorii de apă bună de băut. Te miri că cineva ar fi putut vinde apă pe stradă? Pe atunci nu exista o rețea de alimentare a orașului cu apă potabilă. Îți luai apa de băut din puțuri, fântâni sau direct din Dâmbovița. Filtrele încă nu apăruseră, așa că uneori te mai alegeai și cu câte o pântecăraie.

Pe lângă piețe, prăvălii, magazine și negustoria pe stradă, în București mai erau și târgurile. Fără îndoială, cel mai cunoscut era Târgul Moșilor. Dacă ai fi trăit în interbelic, cu siguranță nu ai fi ratat ocazia să mergi La Moși, să te dai în călușei sau în lanțuri, să mânânci un bigi-bigiu sau o delicioasă turtă dulce.

Parcă ai da roata timpului înapoi, nu-i așa, măcar pentru o bragă rece!

Ca să mă găsești și să mă vezi cu ochii tăi, mergi în prima sală de la etajul Palatului Suțu dedicată comerțului în secolul al XIX-lea.

Cu ocaua mică

A Citește expresiile de mai jos și formulează câte un enunț pentru fiecare dintre acestea:

- oca:** veche unitate de măsură pentru masă și volum, egală cu aproximativ un kilogram sau un litru și un sfert.
- oca:** vas cu care se măsoară această cantitate.
- ocaua mică:** măsură falsă, mai mică decât cea legală.
- a prinde (pe cineva) cu ocaua mică:** a prinde pe cineva cu o minciună sau cu o faptă necinstită.
- a umbla cu ocaua mică:** a înșela.
- a da (ceva) cu ocaua lui Cuza:** a da ceva cu generozitate.
- a duce cu ocaua plină (sau rasă):** a merge repede și ușor.
- mai mare daraua decât ocaua:** a nu merita efortul; prea multă osteneală pentru obținerea unui lucru neînsemnat (*dara: greutatea ambalajului unui produs)

B Joc de rol

Imaginează-ți că ești domnitorul Alexandru Ioan Cuza care tocmai a prins cu ocaua mică un negustor. Cum ai proceda pentru a-i da o lecție? Ce pedeapsă i-ai da?

Realizează un dialog cu colegul/colega tău/ta de bancă, în care tu ești Cuza, iar colegul/colega este negustorul necinstit.

Vocabular

Sacagiu: Denumirea venea de la cuvântul „saca”, preluat din turcă, care desemna în limba română butoiul purtat pe două roți prin oraș de vânzătorii de apă;

Bīgi-bīgi: Pastă gelatinoasă comestibilă (roșie), dulce, amestecată cu miez de nucă, asemănătoare cu rahatul.

C Lucrăm împreună

Împărțiți-vă în echipe de câte 4 elevi și alegeți-vă una dintre meseriile din etichetele de mai jos.

Scieți pe o foaie A4 o reclamă pentru produsul pe care îl vindeți. Redați prin cuvinte și desene însușirile produsului, cu ce unitate de măsură îl vindeți și prețul produsului. Dacă ați fi vânzători ambulanți ce ați striga pe stradă pentru a atrage clienții și a vă promova marfa?

Prezentați în fața colegilor reclamele voastre.
Stabiliți care dintre acestea sunt irezistibile.

